СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIX. Ч. 124. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК. ВІВТОРОК, 29-го ТРАВНЯ 1951. No. 124. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MAY 29, 1951. VOL. LIX.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки · СІМ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0807 4-0237 Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ВІЙНА НЕ УСУНЕ ЛИХА

Американська Асамблея проти совєтського імперіялізму

Перша конференція Американської Асамблеї, зорганізована з науковців та практичних політичних, суспільних і юнійних діячів, закінчила в суботу свої наради в Арден, Н. Й., декляраціею засад, які повинні бути вказівкою для діяльности провідників на найближчу мету. Засади ще не оформлені якслід. Вони містять вісім „висновків", у яких між ін. сказано:

Найважливіше завдання, що стоїть перед світом, це змобілізувати волю проти рабства. Небезпека совєтської імперіялістичної аґресії загрожує вже тепер — серйозно й безупину. Комунізм — це зброя чи засіб використати економічну нужду по цілому світі для осягнення совєтських імперіялістичних цілей. Третя світова війна не усуне цієї небезпеки. війна може призвести до знищення новітньої цивілізації. Одначе нам не вільно відвертати нашої уваги від оборони волі зі страху перед такою війною. Третьої війни можна уникнути, але на це потрібний довгий період натуги. Проти совєтського імперіялізму найкраще поставити співпрацю всіх народів з однаковими поглядами. Усі вільні люди мусять поставити проти такої загрози всі засоби, які мають під рукою: військові, економічні, політичні, моральні й духові. Щоби світ вижив, треба зберегти силу Західної Европи. Аґресію треба зупинити, одначе не можна наперед передбачити, в якій точці зосередити проти неї дію. Кожна вільна людина мусить вигартувати себе до справжньої і постійної жертви для рятунку своєї особистої волі за всяку ціну. Силу й безпеку вільного світу треба поставити понад партійну і групову політику. — Ці висновки будуть проголошені повнотою після їх оформлення президією Американської Асамблеї.

Помер Дослідник Линколн Елсворт

Ню Йорк. — Линколн Елсворт, відомий дослідник Арктики й Антарктики, помер у суботу ввечорі на сімдесятпершому році життя. Він уславився тим, що його в 1926 р. випередив адм. Ричард Е. Бирд тільки натри дні у леті на Північний полюс. Він перший перелетів літаком обидва полюси в 1920 і 1930 роках. Підчас тих летів він зазнав різних пригод, часом вважали його за пропащого, о д н а ч е Елсворт щасливо виходив із пригод і пускався надальші. Це була людина повна енергії й запалу до дослідів незнаних просторів. Помер від серцевого удару. Новинку про його смерть подали д овідома щойно в неділю.

ПЛЯНОВАНЕ ПОДОРОЖЧАННЯ ПОРУЧЕНИХ І ПОСПІШНИХ ПОШТОВИХ ПАКУНКІВ

Вашинґтон. — Поштова комісія палати репрезентантів ухвалила рекомендацію уряду на підвишку поштових оплат, щоб дістати для федерального скарбу $29,000,000 на покриття дефіциту в адміністрації пошти. Комісія звернула увагу на підвишку плати за поспішні пакунки („спешел деліве-рі"), які мали б виносити 23 ц. при вазі до двох фунтів, 35 ц. — від 2 до 10 фунтів; оплата поручених листів („реджістеред леттерс") мала б виносити 25 ц. Оплати на пакунки забезпечені („іншюред") і за післяплатою („Сі О. Ді") були б в засаді такі як досі, і тільки при вищих тягарах підвищені. Оплата за звичайні листи і за листи повітряною поштою осталась би та сама, що й тепер. Зате мають підвищити ціну на поштові картки з одного на два центи.

● **Воєнний морський суд у Сан Франсіско** призиав винуватим за недогляд і недбальство капітана Вартона Е. Бейкона, командувача шпитального корабля „Беневоленс", який затонув 25 серпня 1950, при чому 35 осіб втратили життя. Бейкен винуватий у тому, що допустив до зудару з торговельним кораблем Мері Лукенбак.

ПРЕЗИДЕНТ СТУРБОВАНИЙ ВІДСТАВАННЯМ В ОБОРОННІЙ ПРОДУКЦІЇ

Вашинґтон. — През. Труман невдоволений відставанням оборонної продукції на підставі закону, який вигасає з кінцем червня ц. р. Щоб виконати програму, яку він намітив ще до схвалення Акту Оборонної Продукції, він домагається продовження цього закону на два роки після місяця червня.

ОБ'ЄДНАНІ ГЕН. ШТАБИ ЗАДАЛЕКО ВІД ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон, 27 травня. — Члени об'єднаних генеральних штабів, тобто найвище стратегічне військове тіло країни, стурбовані тим, що не мають змоги безпосередньо передавати президентові їхні погляди про найновіший розвиток військових справ. Високі урядовці заявляють, що потреби тіснішого зв'язку і єдности виявилися головно тепер, коли на переслуханні в сенатській комісії доводиться обороняти політику уряду, яка вимагає підтримки генеральних штабів усіх ділянок збройних сил. У суботу закінчив свідчення голова ген. штабу армії, ген. Дж. Лотон Коллінс для з'ясування причин звільненняген. Доґлеса МекАртура від верховної команди на Далекому Сході, а на понеділок покликаний до свідчення ген. Гойт С. Ванденберґ, голова ген. штабу повітряних сил.

ЗАКЛИКАЄ ХРИСТИЯН ДО УЧАСТИ В ПОЛІТИЧНОМУ ЖИТТІ

Ню Йорк. — Християни—католики, протестанти та інші— повинні здобувати місця в місцевих урядах усіх міст Америки, якщо хочемо врятувати громадське життя від суспільного лиха й злочину—таку тему розвинув у своїй проповіді д-р Роберт С. Мек Кракен у церкві на Риверсайд. „Крайня пора, щоб християни, як мужчини так і жінки з усіх суспільних верств поставили собі, за обов'язок інформувати, розбуджувати, і спонукувати до дії, прилюдне сумління, і активно виступати в кожній ситуації, де твориться лихо. Там треба підносити голос проти несправедливости й корупції, щоб нагадати про християнські засади в суспільнім житті. Якщо справи стоять так, як тепер, то чому ми не здіймаємо бунту?... В що положення справді погане — нема сумніву. Кожний свідомий того, що щось не гаразд і засадами звичайної чесности" — говорив проповідник.

В АМЕРИЦІ

● **Америка буде давати військову допомогу Іранові,** не зважаючи на непорозуміння між Англією й Америкою та Іраном у нафтових справах. Це виявив президент у своєму посланні до Конґресу з домаганням схвалити 8.5 біліонів долярів на поборювання „комуністичних плянів завоювання світу".

● **Не переслідувань, а справедливости для винуватців** домагався президент Труман від федеральних прокураторів і їх помічників на їхньому зібранні у Вашинґтоні. „Не годиться карати людину за зло, якого вона не робила" пригадував Труман.

● **Програму в азербейджанській мові** будуть передавати до СССР з „Голосу Америки". Початково буде присвячено 15 хвилин кожного дня на передачу цією мовою.

ІВАН ФРАНКО

(1856—1916)

Різьба Олександра Архипенка в Українському Культурному Городі в місті Клівленд, Огайо.

Народе мій, замучений, розбитий . . .

Я ввесь вік свій, ввесь труд тобі дав
У незломнім завзяттю;
Підеш Ти у мандрівку століть
З мого духа печаттю! ІВ. ФРАНКО.

АЧЕСОН І ПООДИНОКІ НАРОДИ РОСІЇ

ЗАКЛИКАЄ ГРУЗИНІВ ПРИСЛУХАТИСЯ ДО ВОЛЕЛЮБНИХ ЗАСАД АМЕРИКИ

Вашинґтон, 27. травня. — Секретар стейту Дін Ачесон започаткував нову політику щодо під-совєтських народів, згідно з недавно схваленою резолюцією Конґресу, вислати заяву приязні Америки до населення Росії. Відповідальні урядовці департаменту стейту заперечують наче б вони мали на меті підживляти сепаратистичні прагнення різних національностей під Совєтами, а все таки будуть окремі заклики до народу Росії, України, Балтійських країн і сателітних держав, у яких підкреслюватиметься, що між ними і народом Злучених Держав є спільність ідей.

В першу чергу з'явився заклик до населення кавказької країни Грузії (,(Ґеорґії"). Грузини мають давню культуру й волелюбну традицію. Мабуть тому, що з Грузії походить теперішній диктатор у Кремлі, маршал Сталін, секретар Ачесон заговорив насамперед до грузинів через „Голос Америки". Він „в імені миру" осудив комуністичних провідників за їхні аґресивні військові вчинки і обіцяв слухачам, що в майбутніх радієвих передачах він скаже про це ще більше. „Змови (комуністичних лідерів) це загроза для вільних людей. Тому їм треба завзято стати проти дальшого поширювання деспотизму", кликав Ачесон до грузинів. Далі він сказав, що мета американського народу — створити мирний світ, у якому не було б ні сильних ні слабих, ні панів ні рабів, тільки рівні люди, при спільній вільній праці, вільні від нужди, страху і вільні в молитві до Бога.

ПЕРШИЙ З'ЇЗД МАТІРНОГО СОЮЗУ УКРАЇНОК

Ню Йорк, 28. травня. — Минулої суботи і неділі тут в приміщеннях Літературно-Мистецького Клюбу відбувся перший з'їзд Матірного Союзу Українок, на якому виголошено ряд ідеологічних і програмових доповідей та оформлено цю нову організацію новоприбулого українського жіноцтва в цій країні. З'їздом проводила Мілена Рудницька. У почесній президиї були Євгенія Макарушкова, Параскевія Багринівська й Анна Курило. Секретаріювали Ірина Домбчевська та Анна Стадник. З доповідями виступали: Мілена Рудницька, що говорила про „Ідеологічні позиції і завдання", Ярослава Кіналь про „Завдання українського жіноцтва у виховній ділянці", Олександра Животко про „Соціяльні умови життя української жінки", Ольга Масюкевич про „Наші завдання в ділянці суспільної опіки", — Клявдія Олесницька про „Проблеми включення нової іміґрації в життя країн поселення", тоді як Ірина Шох, Олена Шепарович і Мирослава Луців обговорювали в своїх доповідях організаційні проблеми Матірного Союзу. В другому дні нарад відбулася дискусія над доповідями та підсумки нарад в окремих резолюціях. Головою МСУ обрано Мілену Рудницьку, а Головну Управу виберуть члени Ради, до якої увійшли: Параскевія Багринівська, Олександра Костюк, Євгенія Храплива, Наталія

(Закінчення на стор. 4)

ОТОЧЕНІ МАСИ ЧЕРВОНИХ В КОРЕЇ СКЛАДАЮТЬ ЗБРОЮ

Аліянти переходять паралелю на 100-милевому фронті.

Токіо, 28. травня. — Оточені швидким походом аліянтів десятки тисяч комуно-китайських і північно-корейських військ в Кореї почали масово складати зброю та піддаватися в полон. Впродовж вчорашнього дня вже приблизно одна червона дивізія здалася в полон. — Згідно з фронтовими повідомленнями, аліянтським походом відрізано відступ та оточено на південь від 38-мої паралелі — 60,000 червоних. Тимчасом аліянтські війська продовжують свій похід вперед, перейшовши вже в багатьох пунктах 38-му паралелю на цілому 100-милевому фронті, розбивши теж „другу фазу" довго підготовлюваного весняного наступу червоних. 60,000 оточених комуністів, рівночасно з такоюж кількістю вбитих під час цеї другої фази наступу — це результат заповідженої ворожої акції, щоб „скинути американців в море". В першій фазі того наступу ворог втратив поверх 70,000 вояків. Аліянтські війська увійшли знову до міста Гвачон на західному кінці важливого резервуару такої самої назви в Північній Кореї, тоді як інші аліянтські частини здобули місто Індже на східному секторі фронту теж в Північній Кореї, здобувши раніше важливий комунікаційний вузол Гйон у безпосередньому віддаленні від паралелі на сході. Цим маневром замкнено головні лінії втечі масам червоних військ, що їх кинено там минулого тижня в намаганні використати хвилевий пролом зайнятого там південно - корейськими військами фронту. В той спосіб в аліянтське оточення попали недобитки шістьох комуно-китайських і чотирьох південно-корейських дивізій. Маси оточених китайців кидають тепер свою зброю та здаються в аліянтський полон. Погана погода утруднювала вчора акцію аліянтської авіяції, що до деякої міри сприяло незамітній втечі червоних. Натомість минулої суботи аліянтські літаки захопили і розбили доцентну около 10,000 ворожих військ біля Індже. Аліянтська фльота з великим лінійником Ню Джерзі на чолі, продовжувала вчора бомбардування ворожих воєнних обєктів, зокрема порт Вонсан на східному побережжі. В повітрю знову появилися ворожі літаки совєтського виробу, але до повітряних боїв не приходило. Ворожа зенітна артилерія збила впродовж минулого тижня 4 аліянтські літаки.

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ ФОРМАЛЬНО АНЕКТУВАВ ТИБЕТ

Гонг Конґ, 28 травня. Комуно-китайський уряд проголосив вчора, що він завершив „мирне визволення" Тибету, підписавши з ним „договір", що практично означає піднесення червоного комуністичного прапору на цьому гімаляйському „даху світу". Згідно з повідомленням п е й п і н ської радіостанції, уряд Тибету остаточно погодився припинити будь-який дальший спротив червоним та фактично включитися в структуру комуністичного Китаю. Цим завершується комуністичний підбій китайського континенту. Тибет формально анектовано окремим договором, підписаним в Пейпінгу 23-го травня. „Договір" постановляє: 1. Злучити Тибет з комуністичним Китаєм для „виключення імперіялістичних впливів"; 2. Дозволити „народно-визвольній" комуністичній армії зайняти країну та „скріпити національну оборону"; 3. Передати комуно-китайському урядові контролю всіх закордонних справ; 4. Дозволити комуно-китайському командуванню перебрати командування та переорганізувати тибетську армію; 5. Дозволити комуно-китайському урядові на встановлення своїх політичних і військових місій в Тибеті для переведення в життя постанов договору. Комуністичний Китай зі свого боку „обіцяє" респектувати теперішні політичні інституції Тибету, визнати Далай Ляму та дозволити місцевим властям переводити в країні комуністичні „реформи". Пообіцяно теж залишити на дотеперішних становищах тибетських урядників, які не були зв'язані з „імперіялістами і клікою Куомінтаґу" та які дають гарантію, що вони не будуть „саботувати" комуністичних розпорядків. Іншими словами це означає повне підкорення Тибету і його 3,000,000 мешканців червоним володарям, безпосередньо китайським і посередньо московським.

ЕВРОПА ВІТАЄ НОВИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ОБОРОНЦІВ

Бремергафен, 28 травня. — До цього порту причалили вчора перші відділи четвертої дивізії Американської Армії, призначеної до скріплення західно-европейської оборони на випадок совєтського нападу, і їх з великим одушевленням та полегшою прийняла европейська публічна опінія. Їхній командант з Сьомої Американської Армії, ген. Мантон Едді, вітаючи їх в порті, заявив, що їхнім завданням буде „постійна готовість на випадок вибуху війни". В порті їх витав кандидат на головного команданта аліянтських збройних сил в Центральній Европі, французький генерал Альфонсе-Пієр Жуен, заявляючи, що західний світ ніколи не купить миру рабством. Ген. Жуен говорив: „Тепер ви з нами, як передова сторожа вільного світу. Ваш приїзд є дальшим доказом незламної волі Вашої великої країни обороняти західну цивілізацію". Він в дальшому твердив, що приїзд нових контингентів американських військ не загрожує нікому, а тільки скріплює надію загрожених.

Е. ШОНЕСІ НА З'ЇЗДІ СУМА ПІДКРЕСЛИВ СПІЛЬНІСТЬ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ІДЕАЛІВ

Ню Йорк, 28. травня. — Достойний Едвард Шонесі, комішенер і директор Іміґраційної і Натуралізаційної Служби метрополітальної округи, підкреслив, що нові українські іміґранти в цій країні з черги потвердили спільність американських і українських ідеалів, доказуючи, що демократії і свободи нічим не можна заступити. Мр. Шонесі виступив минулої суботи на 2-гому річному з'їзді Спілки Української Молоді Америки, що відбувся тут у Вебстер Гол, та в якім взяло участь около 150 осіб, в тому зареєстрованих около 70 делеґатів з різних міст і стейтів цеї країни. На з'їзді цеї молодої але вже великої і активної організації зі заінкоропорованим своїм власним чартером, виголошено або прочитано багато привітів від центральних і місцевих організацій. Від Українського Народного Союзу вітав її головний касієр Роман Слободян, від Українського Конґресового Комітету адв. Михайло Пізнак, що рівночасно представив комішенера Шонесі, а від ПАУКонференції її генеральний секретар Сепан Шумей-

(Докінчення на ст. 4.)

ПРОПАМ'ЯТНИЙ ДЕНЬ—ДЕНЬ МОЛИТВИ ЗА МИР

Вашинґтон, 28 травня. Президент Труман закликає ввесь американський нарід, щоби цьогорічний Пропам'ятний День 30-го травня призначити на молитви за мир, рівночасно зі згадкою поляглих в його обороні героїв. В окремій з цієї нагоди заяві президент Труман закликає:

"Я бажаю пригадати кожному, що найближча середа буде Пропам'ятним Днем та що ми всі маємо обов'язок в цьому дні молитися за тривкий мир, як теж віддати пошану героям минулих воєн. В проклямації, яку я видав в дні 23-го травня 1950 відносно спільної резолюції Конґресу, я проголосив кожний наступний Пропам'ятний День днем молитви за тривкий мир, та пропонував 11-ту годину рано східного літнього часу як найбільш відповідний час для кожного американця молити, відповідно до його власного віровизнання, Божої допомоги для встановлення тривкого миру для згорйованого світу. Я закликав тоді і знову закликаю пресу, радіо і телевізії та інші засоби публічної інформації, щоб вони причинилися до цих обходів. Ця проклямація була початково проголошена перед комуністичною аґресією, яка заставила вільні країни відбивати напасників в Кореї. Для наших вояків та для вояків інших націй, які в цей Пропам'ятний День боряться в Кореї, є важливіше ніж будь-коли, щоби ми, кожний з нас, з'єднався з ними молитвою за мир, що є нашою ціллю".

Передаємо цей заклик Президента в переконанні, що теж ввесь американсько-український загал в цей Пропам'ятний День візьме обов'язкову часть в пропонованих Президентом молитвах за мир, заповнюючи наші святині та згадуючи тих наших героїв, що за волю і мир життя своє віддали і сьогодні віддають.

Т. ДАРМОГРАЙ ПЕРЕВИБРАНИЙ КОМАНДАНТОМ ВЕТЕРАНІВ

Филаделфія, 28. травня. — З'їзд Українських Американських Ветеранів, що відбувся тут минулої суботи і неділі, перевибрав Тому Дармограя головою цеї організації, що об'єднує вояків американських збройних сил українського походження, які брали участь в першій і другій світових війнах. До командування в дальшому обрані: В. Бакад та Іван Сеник заст. команданта, Мирон Карбівник — адютант, Михайло Цюпа—фінансовий старшина, Іван Позловський — квартирмайстер, Олександер Садовий — суддя і Т. Свистун — літописець. На конвенції виступали від американців суддя Керол та конґресмени Ван Зендт і Скат, а від українців промовляли д-р В. Галан від Об'єднання б. Українських Вояків в Америці та д-р Ценко від „Самопомочі". Від Українського Народного Союзу вітав конвенцію заст. гол. предс. Йосип Лисогір, сам капітан Американської Армії. Нарадами проводив Мартин Грабійовський.

ТЕОДОР КЕРНЕР ВИБРАНИЙ ПРЕЗИДЕНТОМ АВСТРІЇ

Відень, 28. травня. — Ген. Теодор Кернер, соціялістичний посадник Відня, був вибраний вчора президентом Австрії, перемагаючи у виборах свого противника з Народної Партії, д-ра Гайнріха Гляйснера, губернатора Горішньої Австрії. Це вже були другі вибори на президента Австрії впродовж останніх трьох тижнів, щоб заповнити місце по покійному президентові д-рові Реннерові. У вчорашньому голосуванні взяло участь 4,65,127 виборців, що сановлять 96% всіх управнених до голосування, при чому 188,031 голосів уневажнено. Т. Кернер одержав 2,172,906 голосів, а його переможений противник, д-р Гляйснер, 2,004,290. Вислід виборів був великою несподіванкою для всіх політичних пророків і тим більшим ударом для консервативної Народної партії, що була майже певна своєї перемоги.

В СВІТІ

● **„Саарщина є німецька"** — заявив учора західно-німецький міністер всенімецьких справ Якоб Кайзер.

● **230,000 британських резервістів** кляси 3, переважно ветеранів другої світової війни, покликано на 15 днів до військової служби, щоб пригадати їм воєнне ремесло.

● **У Франції почалася вчора кампанія** до виборів нової Національної Асамблеї, що мають відбутися 17-го червня.

● **Дальших 221 „ворогів народу"** розстріляли китайські комуністи впродовж одного дня і тільки в одному Пейпінґу минулого тижня.

● **3,000 лікарів страйкують в Єгипті,** домагаючись від уряду більшої платні за їхню працю.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

У 35-ЛІТТЯ СМЕРТИ ІВАНА ФРАНКА

Піонери українського народного руху в Америці зараховували себе до „учнів Франка". Нераз вони про це згадували. Взірцем для них був Франковий „віл у ярмі", що тягне „плуг тяжкий", а Франкова „солідарність" з нашим найменшим братом", з тим „бідним" і „сірим" і єдиним „конкретним братом" — була прикладом, як треба братись практично до праці серед американських українців, себто серед українських селян, нуждою вигнаних з рідних сіл у світ за очі, темних і всіми забутих. Ці піонери, чи пак „попики-радикали" (так їх називали москвофіли), вибираючись до Америки, вважали своїм обов'язком відвідати Франка, щоб послухати поради того, що хоча оспівував трагедію еміґрантської душі, єдиний розумів уже тоді також і велике національно-політичне значення навіть цієї селянської еміґрації з-перед 60 чи 70 років.

Франко вчив старих українських іміґрантів, що з селян поставали робітниками, як треба ставитись до різних соціяльних проблем, до капіталізму, робітничих юній, страйків і т. п. „Борислав сміється" помагав їм розв'язувати і тут в Америці не одно питання! Здорова Франкова критика Маркса-Енґельса, звернена проти клясової боротьби, його вміння добачувати поруч зі злими також і добрі сторони капіталістичної системи, на якій виростала західня культура, його любов людини як протиставлення класовій боротьбі та ненависті, як теж вимога конечного замирення між працею і капіталом — були тими думками, які висловлювали найсвітліші та найпоступовіші уми Америки. Як до цього ще додамо величезний вплив Франка на національне усвідомлення американсько-українського робітництва, як згадаємо, що не було свята без співу „Не пора" і „Ми гайдамаки", тоді зрозуміємо, чому саме маємо в Америці так багато різних товариств, що пишаються іменем Франка, та чому і тут, поруч Шевченка, ім'я Франка стало символом національного визволення.

Ще яснішою стала тут постать Франка, коли Україна та інші країни опинились у неволі новітніх диктатур, а тоталітарна пошесть почала заражувати навіть і демократичну Америку. Бо про того роду язву писав Франко молощо не 50 років тому, коли перестерігав нас перед „державним соціялізмом", „всевладністю комуністичної держави" і „тріюмфом нової бюрократії над суспільністю, над усім її матеріяльним і духовим життям", пишучи, що тоді „народна держава стала б величезною народною тюрмою". Згадуючи про це, можемо тільки гордитись, що український нарід уже так давно мав у своєму духовому проводі великого демократа, який переносив із західньої культури на український ґрунт тільки найблагородніші та найпоступовіші думки найбільших умів західної культури і ще в 1897 році перестерігав нас у своїй передмові до збірки „Мій Ізмараґд" перед „формальною релігією, основаною на догмах ненависти та клясової боротьби". „Признаюся — пише поет — я ніколи не належав до вірних тої релігії". Зате в совєтського коментатора (П. Колесника) це означає, що Франко „не міг піднестися до розуміння ідей наукового соціялізму Маркса-Енґельса" і „попав у болото, вкрився ржею буржуазної ідеології" та „замкнувся у своїх дрібнобуржуазних ілюзіях". Проте, навіть і він признає, що „віра в демократію" була „характерна для його життєвого шляху" та що „роль Франка в розвиткові української культури — величезна".

Духом правдивого Франка живе далі український нарід на рідних землях, живуть ним українці й на чужині. Живемо ним і ми тут, в Америці. Це дух поступу і волі, дух безмежної віри в перемогу Української Правди від Бескиду по Кавказ, це віра в Світло Того, що — як писав Франко — „за слово Любови умер на хреснім древі".

Вол. Дорошенко.

У ФРАНКОВІ РОКОВИНИ

(Думки з нагоди Його ювилеїв).

Цього року минає 95 років від народження й 35 років від смерти мужа, ім'я якого нестертими буквами записано в синодику найвизначніших діячів Соборної України. 95 років тому в сім'ї коваля в Нагуєвичах побачив світ майбутній каменяр Західньої України — вічної пам'яти Іван Франко. А незадовго, бо тільки за пять родів матимемо ще значніші дати: століття уродин і сорокліття смерти. І до цих то дат повинно завчасу готуватися все наше громадянство, а не так, як це звичайно буває, що починаємо застановлятися над якоюсь національною імпрезою мало не на напередодні її. Ім'я Франка, його велетенські заслуги не лише для тіснішої батьківщини — Галичини, де вони просто грандіозні, але й для всієї Соборної України, велять нам ушанувати ці його роковини як найурочистіше, як це належиться великому синові великої української землі. Отож усі наші наукові установи й культурні, політичні та громадські організації повинні вже відтепер готуватися до цих знаменних дат. Вже тепер треба подумати про створення окремого Громадського Комітету, що опрацював би плян святкування майбутніх великих Франкових роковин та зайнявся підготовкою цього святкування. Ми не смієמо збути його аби чим. Ми мусимо викресати з своїх душ справжній, а не солом'яний огонь, що палахкотить й високо вгору підносить горючі віхті наших величань, попіл нещирої хвали. Ми так звикли до подібних „солом'яних" величань з будь якого приводу, що забуваємо всяку міру і частогусто впадаємо в банальність, шаржуючи епітетами „великий", „геніяльний" і т. д., наділюючи ними без розбору діячів різного калібру і цим просто профануємо ці епітети. Ми забуваємо слова Св. Письма, що інша слава сонцю, інша місяцеві, а інша зорям і що зоря від зорі різниться світлом. А у нас і сонце й місяць і зорі однакової величини. І серед цієї безлічі наших „Великостей" ми забуваємо про дійсно великих. Не буду наводити прикладів — їх кожен читач знає з нашої преси. От помре пересічна собі людина, патріот, яких чимало. Чесно виконував свої обов'язки перед батьківщиною, був примірним громадянином, словом робив усе те, що повинен був робити на рівні з усіма нами, його земляками. І що ж — у некрологах „заслуги" покійника виносять понад хмари й величають його не інакше, як „великий". Навіть не визначний, не заслужений, а конче великий. Як це за життя був військовий, то тепер його панеґіристи ставлять нарівні якщо не з Богданом Хмельницьким, то з Петлюрою. Якщо поет — то малощо не рівня Шевченкові. Геній та й тільки! А як учений, то неодмінно на міру М. Грушевського! Самі покійники сміялися б, якби могли чути ці нічого-неварті, дешеві, бо необґрунтовані похвали. Та й гірким би сміхом сміялися, бо ж вони, як усі ми, грішні, що живемо, добре знали, що в нас як високо на щиті підносять небіжчика, так скоро його забувають, навіть не простого смертельника, а справді визначного, дійсно заслуженого діяча. Ми охаємо й проливаємо сльози над труною, пишемо панеґіричні некрологи й справляємо більше-менше пишні похорони з безліччю промов, але на другий день забуваємо за небіжчика з такою самою байдужністю, з якою ставились до нього за життя. Справжні заслужені діячі — це капітал нації й нація повинна дбати, щоб цей капітал не пропав, не змарнувався. Ми, легкомисно, роздаючи пишні епітети різним небіжчикам, наділяючи їх лаврами не по заслузі, робимо цим погану прислугу діячам непересічним, які дійсно заслуговують на поміщення їх у пантеоні безсмертних.

А хто ж найбільш достойний цієї чести, як не Франко? А що ми досі зробили для увічнення його пам'яти? Сором згадати, з якою байдужністю поставилися до великого сина Галицької землі наші визначні патріоти в останніх днях його життя. Як усі забули за нього і якби не дві-три пані й станиця УСС, то Франко вмер би в злиднях від голоду. Зате похорон йому влаштували величавий. І що ж далі? Чим тривалим ушанували його велетенські заслуги? Єдине, на що спромоглося галицько - українське громадянство — це здвигнути імпозантний пам'ятник над його могилою на Личаківському кладовищі. А так, поза часописними статтями та спогадами з приводу смерти й значніших річників (1916, 1926 і 1936 рр.) майже нічого. Ні порядної біографії, ні гідної небіжчика студії його творчости й значіння її для України, Здавалося б хто-хто, а Наукове Товариство ім. Шевченка, одним із стовпів якого був Франко, повинно було про це подбати, але на жаль воно не спромоглося докінчити друком покажчика Франкових творів та літератури про нього — речей, так важних для студій над життям і творчістю незабутнього Каменяря.

А як і появилися були які студії, то були це головно праці наддніпрянців, почавши від передмови М. Драгоманова до збірки Франкових оповідань „В поті чола", нарису Є. Деґена в російському радикальному журналі „Новое Слово" (1897 р.), нарису А. Кримського в російській Енциклопедії Брокгавза й Єфрона, книжки С. Єфремова, що вийшла кількома виданнями й до низки цінних нарисів і студій, що появилися на підсовєтській Україні за так званої українізації. Тоді ж у Харкові накладом вид-ва „РУХ" на спілку з вид-вом „Книгоспілка" появилося й перше збірне видання Франкових творів. В Галичині, поза книгою М. Мочульського, що вийшла напередодні останньої війни, й згаданим вище покажчиком, не появилося майже нічого вартого згадки, крім спогадів, міщених у ЛНВ, „Ділі" та „Новому Часі" різних авторів, ну й передруків деяких белетрестичних творів Франка. Галичани ж, як що й писали, то друкували не в красєвих видавництвах, от хоча б численні праці акад. Мих. Возняка, що їх він містив у виданнях Історичної Комісії УВАН під проводом М. Грушевського (між іншим тут появилося й Листування Франка й Драгоманова, дбайливо зібране М. Возняком), або широкий життєпис Франка, що його додав покійний проф. Василь Сімович до 3-го видання відомої збірки Франкових поезій „З вершин і низин", яке появилося накладом Я. Оренштайна у Ляйпціґу.

Але те, що виходило було чи то на Східній, чи на Західній Україні, давно розійшлося, а на скитальщині або тут у нас появилося дуже небагато і не в достатній кількості. І зовсім оправдане побоювання приводить мабуть не тільки мене, а й кожного, хто уважно приглядається до справи, що український загал, особливо наша молодь, і тут і на скитальщині, — мало знають життя й творчість Франка й тому не відчувають усієї величі довершеного ним діла.

Не зважаючи на те, що ми всі пішли в мандрівку століть з його духа печаттю, як жиди з Мойсеєвим.

Самих пеанів по часописах замало, щоб наше громадянство, а надто несвідома молодь пізнали, чого варт Франко і вміли відрізнити його заслуги посеред заслуг інших українських письменників. Мало слів, а треба діл, щоб у соті роковини народин Франка не було у нас нікого, хто не знав би величі всього того, що він зробив для України. Треба, щоб ми спромоглися на видання важніших його творів та доброї популярної книжки про нього. Це в першу чергу і про це повинні подбати наші загально-громадські установи. А крім того наукові установи повинні зайнятися вивченням життя, діяльности й творчости визначного українського письменника. Не вважаючи на все, що досі написано про Франка, є ще багато чого додати до дотеперішніх студій навіть в умовах нашого тутешнього життя, або життя поза залізною заслоною, за якою полишилися наші архіви й бібліотеки з матеріялами про славного ювілята.

У нас є досить учених літературознавців, що могли б дати поважні студії і про Франка.

Що це не химера, а справжня можливість доказує таке визначне наукове підприємство, як видавана Науковим Т-вом ім. Шевченка „Енциклопедія Українознавства", що скупчила навкруги себе цілий колектив наших науковців.

Та про це все повинен подбати той Комітет, який неодмінно має повстати, якщо ми справді цінимо свого Мойсея — безсмертного Івана Франка.

Л. Луців

ІВАН ФРАНКО — ПОЕТ

(В тридцятип'ятиріччя смерти Івана Франка).

— „Франко — поет!" — зачнеш, мабуть, писати про дату народження, Нагуєвичі, Ясеницю Сільну, школу о.о. Василіян у Дрогобичі і т. д., та будеш наводити уривки Франкових поезій, що то їх усі знають напам'ять . . . Признаюся, що не люблю слухати, ані читати таких речей, бо вони нудні, тому що знані.

— Маєш трохи правди, та тільки трохи. Сьогоднішні українці в віці 20-ти літ вже майже 12 років живуть у ненормальних обставинах війни, вони не проходили шкільного навчання, як ти колись за мирних часів і тому не мали нагоди навчитися того, що ти знаєш. Та не бійся, я хотів би тут заторкнути тільки одну проблему з багатющої Франкової творчости, подумати про те, чи він був дійсним поетом.

— Я чув доповідь одного письменника, що Іван Франко не залишив поетичних творів з тривкою літературною вартістю. Він занадто чутливий був до злободенних справ, писав прихапцем, не вишліфовував форми своїх поезій і тому в його творах повно поетичної публіцистики, що далека від поезії, тієї поезії, що її пишеться під знаком вічности.

— Знаю ці застереження щодо Франка — поета. І саме хотів би подивитися, чи вони правдиві.

— Інший наш поет згадує з Франкової творчости тільки збірку „Semper tiro" та „Пролог" до поеми „Мойсей", а вся решта Франкової творчости мала б належати до „данини народницькій течії в українській поезії" та до „уболівання над гіркою долею нашого народу".

— Молоді поети часто легковажать своїх попередників. А втім, чи й т. зв. модерні поети не вболівають над українським народом? Їм найкраще відповів Франко:

> Що в моїй пісні біль, і жаль, і туга —
> Це лиш тому, що склалось так життя.
> Та є в ній, брате мій, ще нута друга:
> Надія, воля, радісне чуття.

Та ці свої „вболівання" поет Франко виливав у дійсно поетичних, що їх не посоромився б і „модерний" поет:

> По коверці пурпуровім
> Із таємних сходу брам
> Виїжджа на небо сонце
> Наче входить цар у храм.
>
> І в моє вікно зирнуло
> І сполошило стару,
> Невідступну, невмолиму
> Посидільницю журу . . .

— Та, здається, що Франко не прів так над своїми строфами і не цизелював їх так дбайливо, як це люблять робити сьогоднішні письменники. —

— Часом так, а деколи й ні! Бо Франко дбав дуже про те, щоб його поезії мали ясний зміст. Він вміло користувався поетичними засобами, а сьогоднішні поети часто перевантажують свої твори поетичними чічками і виходить не бабка з родзинками, тільки родзинки з тістом, в якому важко дошукатися якогобудь толку. Франко дбайливо вигладжував свої твори в нових виданнях та виправляв у них мову, бо він був і глибоким критиком не тільки чужих творів, але і своїх власних.

— Ну, то звідки взялася оця леґенда про непоетичність Франкових поезій.

— Гадаю, що тут „завинив" сам поет своїми щирими заявами ще в 1898 році, на ювілею своєї 25-тилітньої літературної творчости. Там Франко заявив скромно і щиро:

„Двадцятьп'ять літ я був тим пекарем, що пече хліб для щоденного вжитку. Я завжди стояв на тім, що наш народний розвій має бути міцною стіною. Муруючи стіну муляр кладе в неї не самі тільки ґранітові квадри, але як випаде, то і труск і обломки і додає цементу. Так само і в тім, що я зробив за ті літа, може й знайдеться деякий твердий камінь, але певно найбільше буде того труску і цементу, котрим я заповнював люки і шпари. В кожнім часі я дбав про те, щоб відповісти потребам хвилі і заспокоїти злобу дня. Я знаю, що з моїх творів дуже мало перейде до пам'яті будучих поколінь, але мені це байдуже; я дбав поперед усього про теперішніх, сучасних людей".

— Тепер розумію, де джерело легковажного відношення молодих поетів до поета — Франка. Вони тільки повторюють слова самого Франка.

— Це роблять не тільки вони, яким далеко до Франкової скромности. Зробив це і такий тонкий критик, як А. Ніковський, що підкреслював розумові прикмети Франкових поезій та заперечував їхню емоційність.

„Іван Франко один з найбільш освічених у нас людей, знався він на поезії сучасній европейській і античній, а сам був поетом не дуже чистого натхнення, не дуже високих верхів емоції, бо гнався все вперед в матеріяльному просторі, проходив етапи думки, а цурався спочивку, котрий тільки й дає ґраціозні форми та екзотичні мрії".

Підо впливом поетів з „Молодої Музи" не доцінював формальних прикмет Франкових поезій і автор досі найбільшої праці про Франка-поета — Антін Крушельницький. Те саме зробив і Ол. Дорошкевич, автор „Підручника історії української літератури". Зате М. Євшан вірно схопив цю проблему поетичности Франкових віршів та домагався, щоб таку творчу індивідуальність, як Іван Франко, схопити з середини, як цілого поета-творця, та розкрити його лябораторію духа, бо тільки тоді можна справедливо оцінити його поетичну спадщину. Євшан писав:

„Поезія для таких людей, як Іван Франко, що ціле своє життя працювали насамперед для громади, для других, це момент виїмковий в житті; це річ для них найбільш коштовна і, можна сказати, люксусова. Хвилі, коли такі діячі можуть віддатися своїм поетичним настроям, рідкі і вихоплені з рук життя".

— Добре, чому ж тоді досі ніхто з критиків не написав такої праці та не оборонив Франка перед напастями та легковаженням і недоцінюванням з боку деяких критиків, що пишуть про Франка, не знаючи добре його життя й творчости.

— Така праця написана 2[illegible] літ тому і написав її такий знавець поезії, як Микола Зе-

(Закінчення на стор. 3-тій)

о. С. Гаюк

ВІД ПРЕСТОЛУ ДО БЕРЕЗИ

12)

Одного разу, повертаючи з обіду, ми бігли біля бочок з водою. Олекса Житлевич, молодий і вправний парубок, відважився відірватися від групи, підбігти до бочки і напитися до схочу води. Як би була посудина, то можна було б зачерпнути з бочки води. Після цього випадку багато з в'язнів повитягали зі своїх тоболків різну посудину, хто кварту хто каструльку, а хто і звичайну шклянку. Вибігаючи, чи то до туалети, чи то до кухонних казанів за юшкою, деякі вперто носили з собою цю посуду. Спраглі люди подібні були до маніяків, які вперто переслідували одну ціль, як не нині, то завтра, а як не завтра, то ще коли інше підхопити з бочки хоч трохи води.

Одного разу, вибігши ранком на вправи, ми побачили на двох-колесній тачанці новеньку зелену бочку з водою. Сталося щось несамовите. В секунді всі в'язні, не зважаючи на своїх поганячів, ані на побої, кинулися до бочки. Одні пили з крана, другі через верхній отвір черпали, ще інші, поклавшись на землю, пили просто з невеличкої баюрки, що зробилася на землі під краном. Вдалося і мені випити з кварти два чи три ковтки. В устах я почув охолоджуючу вологість води. Але майже в тій само секунді я відчув, що мене сильно занудило і я почав „вертати" воду назад. Довкола мене діялося теж саме. Всі зігнувшись, а то й впавши на землю від корчів, віддавали воду назад. Вода, як виявилося пізніше, була спеціяльно затроєна роствором т. з. цинквайсу. Поліцаї стояли гурмою і весело реготалися:

„Мислелі, кабані, же то їм піво львовске!"

Ночами почали викликати одного або і двох в'язнів з усіми речами. Викликані до нас вже не верталися.

— „Що сталося з ними?" — питали ми один в одного. Це для нас було невідоме: „Чи на волю вийшли, чи може вже навіки з життям розпрощалися?!"

Люди з трівогою дивилися, що лятрини все далі і далі копають. До всіх знущань, які ми переносили щоднини, ще непевність за життя сильно пригнічувала нас. В такі хвилини багато в'язнів щиро і по діточому молились Богу, відкинувши ложний сором перед іншими. Інші, зі сльозами молилися в ночі і Господь скріплював їх сили.

Проф. Власовський, зітхаючи нераз казав до нас:

„Таж я вже сидів у в'язниці. Але волію рік в'язниці, як тиждень Берези!".

4. Вихід на волю.

В середніх числах місяця вересня над табором понеслися виючі звуки сирени. Ми бачили, як заметушилися переполохані наші гнобителі. Натомість надією почали наповнятися наші серця. Невже, думали ми, німецькі літаки долетять сюди і за собою принесуть зміну нашої гіркої долі?

Чекати довелося недовго. В прозорому небі з'явилися літаки, вони кілька разів низько пролітали над площею. Агресивних дій вони не виявили, але помітно було, що з літаків з увагою приглядалися до концтабору.

З того дня нас почали виводити на площу — 2 рази денно: до лятрини і на обід, а іноді залишали і без обіду. В'язні з усіх касарень залишались по камерах. Натомість на площі щоднини було лише дві групи, так в душ 300 не більше. Цих людей не забірали з площі навіть під час слідуючих кількох налетів, що також носили скорше обсерваційний характер. Не трудно було відгадати, що адміністрація Берези намагалася ошукати німців та втаїти правдиву цифру інтернованих.

Одного дня на площу привели кільканадцять полонених німців. По сіро-сталевому кольорі уніформу легко було впізнати вояків летунських частин. Їх посадили на землю та дали їсти з тих само брудних мисок, з яких перед хвилиною їли інші в'язні. Їх забрали з площі і вже потім ми їх не бачили...

Хоч жадні чутки не доходили до нас, але по всьому ми бачили, що кінець нашим терпінням наближається.

— „О, як би скорше на волю! О, як би вдосталь напитися врешті води! тихенько поміж собою шепталися в'язні.

Дня 17 вересня німецькі літаки, міцно приземнившись, довго кружляли над концтабором кількома наворотами. Наші мучителі, що вже більше були подібні до щурів ніж до „зухів", заметушилися і якось принишкли. Ми вже не чули брудної лайки, команду подавано спокійніше і без особливої задиркуватости. Дурної польської „бути-гордині" так як й не було. Вчорашні дикі, хижі звірі: леопарди гієни, шакали, — почали перефарбовуватись на безсловесних, невинних ягняток. Вони почали ходити невеличкими купками та нараджуватися. Ось ми побачили, як з площі до касарень забрали решту в'язнів. На площі запанувала повна тиша, Лише вартові при кулеметах на вежах сиділи майже непорушно, та при брамах, немов остерігаючись нападу ззовні, стояли посилені сторожі.

Підійшла темна, тривожна ніч на 18 вересня.

Багато в'язнів дуже хвилювались, чекаючи поголовного морду. Від цього народу, що дав революції кривавих Дзєржинського, Мєнжинського, Костка-Бернацького, цих буквально вампірів жадних людської крови, — всього можна було сподіватись. Загальний тривожний настрій передався і мені, але з глибин мого серця, немов якийсь таємний голос шептав мені, що все буде добре, що все буде гаразд, що Милосердний Господь врятує невинних людей від сітей ворожих.

Кілька в'язнів сиділи на підлозі біля самих вікон і уважно прислуховувалися до кожного руху, до кожного звуку, що доносився ззовні.

Між 12-тою а 2-гою годинами ночі до нашого, так би мовити внутрішнього „пікету", донеслися особливо підозрілі звуки, бистра хода більшої групи людей, придушені вигуки, скрип тяжко наладованих возів, врешті, свинячий вереск і розпучлива лайка. Такий підозрілий рух продовжувався не більше півгодини. Потім наступила повна мертва тиша.

— „Що сталося?" — питали один в одного здивовані в'язні.

— „Чому не чути кроків вартових з долини?"

— „Та ж не чути кроків вартового в коритарі!"

Я, втомившись слухати, відійшов на своє місце і задрімав.

Мене одразу обудив голос одного з товаришів недолі:

— „Панове! Поліція втікла!"

— „Ми будемо вільні!"

Всі схопилися на рівні ноги та кинулися до вікон. А на дворі, хоч і було темно, вже благословилося на світ.

Хтось з німців перелякано в польській мові зарепетував:

„Панове, то провокація! Відійдіть всі від вікон, бо будуть на нас стріляти!"

(Продовження буде).

М. Заклинський.

МОЇ ЗУСТРІЧІ З ІВАНОМ ФРАНКОМ

I.

Коли я в другій половині 1900 років був учнем нижчих гімназійних кляс у Станиславові, ім'я Франка було широко відоме й шановане серед моїх ровесників і старших учнів. Ми залюбки читали одинцем і гуртами його книжки: „Коли ще звірі говорили", „Пригоди Дон Кіхота", арабську казку „Коваль Бассім" та інші. У шкільних читанках було чимало уривків із „Лиса Микити" й інших творів для молоді, та дещо з його лірики.

Ті Франкові книжки дуже влучно писані для хлоп'ячого віку. Вони принесли нам багато радощів. Деякі уривки знали ми на пам'ять і нераз веселили товариство деклямаціями.

Незабаром прийшла в мене і моїх ровесників пора на повість „Захар Беркут", „Бориславські оповідання", „Панські жарти". Всестороння Франкова творчість супроводила нас від раннього хлоп'ячого віку більше, ніж творчість будь-якого іншого письменника. Не лише літературна, але й виховна її вартість висока.

Серед учнів вищих кляс у Станиславові були тоді жваві літературні зацікавлення. Між їх улюбленими письменниками з нашої та чужих літератур одно з перших місць займав Франко. Про Франка і його новіші твори говорили вони з найбільшою пошаною та захопленням. Його „Мойсея" інколи прирівнювали до творів передових польських письменників — Міцкевича і Словацького та ставили його вище від творів тих письменників. Я залюбки прислухувався до їхніх дискусій. У їх таємному самоосвітньому гуртку бували доповіді про Франкову творчість і його громадську діяльність.

Коли в 1908 році Франко важко захворів, ті учні влаштували прилюдний вечір, присвячений його творчості. Всі приявні підписали привітальний лист до нього. Два учні відвезли листа хворому письменникові. Мій брат, що був один із них, оповідав опісля про відвідини Франка. Отже руки в нашого велетня були забандажовані, він ними не володів. Він вийшов до них, і сказав: „Спасибі вам!" Ще хвилину розмовляв із ними і вони відійшли. Були схвильовані, бо вперше розмовляли з цією людиною, яку з усіх живих найвище цінили. В розмові виявилося, що хороба не перешкодила Франкові стежити за новими появами в нашій літературі.

Бачив я Франка вперше 1912 року. Станиславівське студентське товариство „Українська молодіж" запросило його прочитати прилюдно поему „Мойсей". Простора саля товариства „Українська Бесіда" заповнилася вщерть публікою, що бажали його бачити. Було серед неї також трохи жидівської молоді. Її притягнула тема Франкової поеми. Приїхав він саме один, хоч не володів руками. Він був середнього росту, посивілий, постарілий. Мало нагадував ту енергійну, бойку людину, яку ми звикли бачити на знимках та уявляти на основі його творів. Ми дивилися на нього з безмірною пошаною, як на найбільш заслуженого письменника й діяча після Шевченка.

Франко читав свою славну поему звичайним, одностайним голосом. Річ ясна, що читання з деклямаційною голосовою модуляцією твору, такого великого й повного хвилюючих і драматичних моментів, вимагало б куди більше часу і сил, як він тоді мав. Продеклямував лише чотири останні стрічки поеми:

І підуть вони в безвість віків
Повні туги і жаху,
Простувать в ході духові шлях
І вмирати на шляху —

і на закінчення увесь вступ до поеми.

Коло поета стояв увесь час голова студентського товариства й обертав йому прочитані сторінки.

II.

Несподівано підчас першої Світової війни трапилася мені нагода пізнати славного письменника особисто і кілька разів розмовляти з ним. Було це на провесні 1915 року. Наслідки воєнних подій я, Січовий Стрілець, опинився тоді ненароком у Львові. Львів був у руках московських, царських військ.

Між моїми новими знайомими були панство Велички, рідня письменниці й діячки Н. Кобринської. Від них я довідався, що Франкові тоді важко жилося. Був він зівсім самітний. Обидва сини на війні, нікого іншого з рідних коло нього не було, а він дуже потребував сталої опіки. І не мав він тоді ніякого письменницького заробітку.

В ту пору, на початку 1915 р., почалися вже у Львові арешти наших видатніших діячів. Франка московська „Охрана" мабуть лише тому не арештувала, що він був важко хворий.

Молода діячка, сестрінниця Н. Кобринської, панна Калина Величко, відвідувала Франка і старалася налагодити його домашні справи. Раз пішов я з нею і ще з одним студентом до Франка. Він жив біля Стрийського парку, в гарному домі, що його купив за гроші, зложені громадянством з нагоди 25-ліття його письменницької і громадської праці.

У поетовій робітні було всього кілька. Впадала ввічі велика картина Труша, де змальований Франко за своїм письменницьким столом. На столі книжки й рукописи. Панна Калина принесла з собою квітів і прикрасила ними стіл.

Над високим чолом поета-мислителя рідке сиве волосся, важкі повіки над перевтомленими очима, обличчя бліде й запале. Одначе радо приймав участь у розмові на всякі теми. Був зівсім природний, не гордовитий, опанований і дуже поважний. Не виглядав пригнобленим. Руками не володів, як і раніше. Казав, що навчився писати, беручи перо між здоровіші пальці лівої руки і звик уже до цього способу писання. Диктувати не має кому, але й не треба. Ми запропонували приходити до нього й писати під його диктат, одначе він відмовився.

Я дивився на нього з захопленням і здивуванням, як це він зміг написати стільки добірних, високовартісних творів.

Панна Калина розпитувала, чи та жінка, що приходить робити в його кімнаті порядок, буває щодня, і чи він задоволений з її послуг. Він притакнув. Питала ще про всякі справи його буденного життя, щоб їх налагодити. Я помітив, що Франко нерадо приймав поміч, якщо міг якось без неї обійтися. Він здебільша відмовлявся, щоб не завдавати прихильним йому людям труду.

Ми скоро відійшли. Дорогою сказав, що ми повинні були довше затриматися, щоб поговорити не лише про буденні справи, але й про літературу і про те, що він вепер пише. Студент, що був із нами, відповів, що він помітив у поета ознаки нетерпеливости, тому й піднявся перший з місця.

Відвідували ми Франда ще спільно раз чи двічі, одначе з тих відвідин ніщо не лишилося в моїй пам'яті.

Трохи згодом, уже весною, я вибрався до Франка сам. Застав його в малій, соняшній кімнаті, з відчиненими вікнами. Був у ній лише стіл і кілька крісел. На столі книжки й рукописи.

Франко був бадьорий, вигляд мав здоровіший і радо розмовляв. Я спитав, над чим він тепер працює. Він показав на розгорнену книжку. На одній сторінці були дрібні рядки грецького тексту, на сусідній — латинський. Франко саме працював над перекладами зі старогрецького письменства. Казав, що недавно закінчив переклад усіх творів грецького поета з 8. віку перед Хр., Гезіода, і великої поеми Псевдо-Орфея „Арґонавтика". Саме тоді перекладав знову дещо з грецької лірики такої принадної і високовартісної.

Я знав уже тоді чимало творів із грецької літератури, головно в перекладах Франка і Ніщинського. Ми розмовляли на ці теми. Він показав мені рукопис свого перекладу поеми „Арґонавтика" — яких 60 сторінок дрібного письма. А кожну букву писав він окремо, наче друкував, бо перо держав у лівій руці між щиколотками пальців. Муравлиної, надлюдської пильности і працездатности вимагав такий великий рукопис. Титанічну силу і загартованість виявляв Франко, працюючи так мозольно і при тому так продуктивно!

На моє питання — де й коли друкуватиме він ці переклади, відповів, що видавничих можливостей тепер немає, одначе й останніми роками перед війною були вони невеликі. Коли я зазначив, що всеж тоді була мога видати всякого роду праці, хоча Видавнича Спілка малощо тоді видавала, поет відповів, що він ніколи не друкував би щось свого в зарібковому видавництві, такому, як було Оренштайнове в Коломиї. Тому й приходилося йому ще й перед війною видавати свої то і був лад. На стінах картини, твори наших малярів. В тих часах це було рідке явище, бо наших малярів було тоді праці здебільшого власним коштом.

Я спитав ще, чи не перекладає він тепер також латинських авторів і додав, що саме читаю його переклади з Горація, уміщені в середньошкільних читанках. Ні, з латинської не перекладав нічого. Коли я, прощаючись, заявив знову, що міг би приходити й писати під його диктат, а це прискорило б і полегшило б йому працю — він знову відмовився; коли я бажаю зробити щось для нього — додав він — то добре було б переписати із читанок його переклади Горацієвих поезій, бо він тепер збирає свої латинські переклади.

Незабаром я приніс йому переписане і ми знову розмовляли на літературні теми. В розмові він покликався на одну свою поезію з фільософічним змістом і спитав, чи читав я її. Я відповів, що знаю її на пам'ять, часто пригадую, захоплююся її глибиною і красою. Він глипнув на мене і в його погляді виявлялося наче здивування з відтінками іронії.

Тоді бачив я його востаннє, бо Львів у червні 1915 р. опинився в австрійських руках і я виїхав до Коша У. С. С. і звідтіль на фронт.

Підчас усіх тих відвидин ніколи не зустрів я в нього людини. В великій самоті жив тоді Франко, гартовано пробивався крізь труднощі каліцтва й повсякчасні невигоди буднів і жив лише для письменницької праці. В поті чола працював він для рідної культури, без відпочинку, як бджола.

Нові Книжки

ПЕТРУСЕВА ПОВІСТЬ
О. Цеглинської

Скромна бібліотека української дитини збагатилася новим надбанням. Видавництво ОПДЛ „Євшан-Зілля" в Торонто видало новий (третій) випуск Бібліотеки Юного Читача, а саме „Петрусеву повість" Олени Цегельської, що вже друкувалася частинно в дитячому журналі „Малі Друзі" в Німеччині.

Темою цього оповідання відомої нашої письменниці є недоля української селянської родини, насильно вивезеної німецькими окупантами на примусові роботи до Райху. Трагічні переживання — вивіз, важка праця в німецького бавера й у фабриці, безсердечність німецького населення, літунські налети та радісні моменти — кінець війни, визволення американською армією, зустріч американських українців у військових мундурах, опіка УНРРА — все те не вигадка авторки, а реальна дійсність, розказана по-дитячому малим хлопцем Петрусем, що й є центральною постаттю оповідання. Проста й наївна розповідь, як прості й наївні мислення й мова дитини, діє не лише на емоційну сторінку юного читача, але й викликає рефлексію й впливає на вроджений кожній дитині гін до наслідування. І в цьому висока виховна вартість оповідання. Бо авторка дала добрий зразок до наслідування. Петрусь, постать наскрізь позитивна, по-дитячому активна, підприємчива й смілива, сповнена любов'ю до родини та готова до посвяти для неї. У вчинках хлопця пробивається нотка героїзму, оцього героїзму буденного життя, на який інколи важче здобутися, ніж на один геройський чин великого формату. Одначе авторка зберігає міру і не ідеалізує Петруся, що так важко зробити при змалюванні позитивної постаті. У цьому й лежить мистецький успіх письменницького таланту О. Цегельської.

Книжечка читається цікаво не лиш юними читачами, але й старшими людьми. Зокрема вона інтересна для давнішої української іміґрації в ЗДА й Канаді, бо оповідання Цегельської це свого роду життьовий документальний кадр із пребагатого та драматичного фільму другої світової війни.

Книжечка появилася в новому мистецькому оформленні. Одначе віньєта роботи ґрафіка В. Баляса, як і його попередника (ч. 1, 2) Михалевича не задовольняє ані щодо мистецького задуму, ані його вияву. Причина в тому, що обидва мистці пішли фальшивими шляхами, обмежилися до зовнішніх акцесоріїв та дали образ співця-кобзаря і хлопця. Насправді істотні в поемі Вороного не постаті, не фабула, а ідея магічної сили рідного слова, яка повертає на лоно рідного народу навіть таку людину, яка від нього відстала.

У розв'язці віньєти до „Євшан-Зілля" мистці мусять узяти до уваги три моменти: 1) ідею поеми Вороного; 2) ідейні засади В-ва „Євшан-Зілля"; 3) такий мистецько-малярський вияв, який відповідав би потребам дитини. Найкраще було б В-ву проголосити конкурс на віньєту.

Черговим випуском „Євшан-Зілля" вийдуть „Байки" Л. Глібова, бібліофільське видання з розкішними ілюстраціями й заставками мистця-маляра О. Судомори.

Володимир Барагура

„НОВИЙ СВІТ"
(Нотатки з совєтської преси)

„ЛЮДИНА — ЦЕ ЗВУЧИТЬ ГОРДО

Уряд в Москві вже дещо давніше видав постанову, яка наказує шоферам, що їхні автомашини в ніякому випадку „не можуть ходити холостяками" або — по-зрозумілому — не можуть їздити порожне. Якщо, прикладом, шофер отримує завдання поїхати до іншої місцевости та відвезти якийсь вантаж, він мусить подбати, щоб і з тієї місцевости привезти знову якийсь вантаж або людей, які оплатили б дорогу. В Проскурові, виконуючи урядову постанову, шофери замість повротного вантажу возять переважно людей. Але людей трактують, власне, як вантаж. Проскурівський кореспондент подав такий зразок шоферського „наряду": „Прийняв вантаж в кількості осіб — 6, тонн, 2, відставив до місцевості К, віддаль 20, тонно-км. — 40. Загальна суму за перевіз вантажу 20 карб." Місцева комуністична преса не обурилася за те, що людей пораховано

ЮВІЛЕЙ А. БУЧМИ

9.4 А. М. Бучма, як „видатний майстер совєтського театрального мистецтва, народній артист СССР та лавреат сталінської премії", відзначав 60-річча з дня народження і 45-річчя творчої діяльности. В залі театру ім. Франка відбулося зібрання з участю працівників мистецтва, письменників, вчених, стахановців, студентів і і. Д. Д. Копиця, як голова комітету в справах мистецтва УССР, ювілятові зачитав указ про нагороду орденом Леніна. Промовляли артист Гнат Юра, О. Корнійчук, М. Рильський, Н. Ужвій, І. Паторжинський, композитор Г. Верьовка та інші.

(У. Д.).

Іван Франко — поет

(Докінчення зі сторони 2-ої)

ров. Знайдеш її в книзі М. Зерова „До джерел" (Українське Видавництво, Краків-Львів, 1943, ст. 117-148). Вже сам факт, що Зеров, поет клясик, чи клясицист, як дехто каже, високо оцінює Франкову поезію, та обороняє її формальні вартості — говорить дуже багато, бо ж ніхто не зможе заперечити, що Микола Зеров розумівся на поезії та підходив до її оцінки з строго літературного критерія, підкреслюючи в першу чергу естетичні вартості.

— Цікаво, як такий мистець форми, як Зеров, дивився на Франкові поетичні твори.

— Зараз побачиш. Микола Зеров рішуче заперечує думки Крушельницького, Дорошкевича та декого з „молодомузівців" про „одноманітність ритмів" у Франка.

А. Крушельницький твердив, що „під зглядом ідей, що проявляються у змісті поезії Франка не то, що його (Франка) ніхто не перейшов, але й ледве чи наблизився до його вершин". Зате „під зглядом різнородности форми, принадної краси внішнього одягу поезії можна б у молодшого покоління поетів вказати на мистців, жерців, що так скажу, самої форми". Молодше покоління поетів — це члени „Молодої Музи" та такі поети, як Вороний, Олесь.

Микола Зеров ставить формальні поетичні осяги І. Франка вище від усіх визначних тогочасних наших поетів.

„Але варт поставити поруч першу-кращу збірку Франка — пише Зеров — і книжку якогось із молодших поетів, щоб переконатися в більшій різноманітності Франка. Де сонети в Олеся? Де терцини у Вороного? Яка поезія Олеся не є прихованим або явним романсом? А сонети Вороного — хіба не протікають вони в амфібрахіях; а його октави — хіба не одягають чисто-ліричних предметів? Або взяти Карманського. Кого не втомлять його п'яти і шостистопові ямби з настирливими жіночими римами? Хіба не одноманітній у своїх силябічних нахилах Чарнецький і Пачовський („Лад і Марені терновий огонь мій"). Тимчасом у Франка — суто-тонічний вірш і різноманітність римування, як у поетів наддніпрянських (пізніших з 20 років ц. в., Л. Л.), і різноманітність строфічна, якої ні наддніпрянські поети, ні галицькі не мають; у нього зразкові елегійні дистихи, оперені внутрішніми римами; прекрасні октави, яких ні перед Франком, ні після нього не писав у нас ніхто; Дантовської сили терцини з характерним повторюванням одного виразу в початку строфи. Франкові сонети не завжди строгі в римуванні, відзначаються проте суто-сонетним розвитком теми. Вдавалися йому і білі п'ятистопові ямби, і Гайнівські хореї в поемах. Умів він знаходити і свої власні ритмічні форми („Мойсей"). А практики українського верлібру певне не відмовлять Франкові чести зручного орудування різними формами вільного віршу."

Кращої оборони Франка — поета — не можна б навіть на замовлення видумати. Авторитет Зерова також не без значення.

Зеров вияснив також і Франкові „огріхи" — бідність евфонії і прозаїзми — та ствердив, що „де Франко мав змогу обробляти свій вірш... там він умів бути бездоганним". Критик закінчив свою оцінку Франкової поетичної творчості словами, що „хоч і який трудний шлях життьовий Франкові випав, але в кінцевім акорді його творчости не чути цього жалібного деренчання ослабленої струни: навпаки, останні розділи „Мойсея" повні тупотом копит і звуками сурем — музикою перемоги".

Цікаве явище, що від'ємні оцінки в нас скоріше приймаються, як позитивні.

— Може воно не тільки наша прикмета. Іван Франко, відповідаючи одному своєму критикові, згадував про волове очко, яке любить хвалитися, що воно вище за вірла, на якому сидить. Та в випадку з Франковими критиками маємо до діла не завжди зі злою волею, а часто тільки з незнанням, бо не маємо досі великої монографії про Франка-поета.

— Значить, що оця різноголосиця про Франка-поета й далі буде існувати...

— Вона ще збільшиться, коли критики будуть підходити до оцінки Франкової поетичної творчости не тільки зі становища естетичного критерія, — але й ідеологічного. Ідеологічний критик матиме побіч себе „Мойсея" і „Страшний Суд" і змушений буде звести ці дві поеми до спільного знаменика. Яке тут легке поле до різноголосиці... Вона буде і мусить бути. Та все таки, кінчаємо словами Зерова, хоч „як би змінилися умови нашого життя, ніхто не зможе забути Франка, як поета".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ, БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ, А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету кораблем „Дженерал Тейлор" до Ню Йорку дня 1-го червня:

Гудз Степан, Стефанія, Володислава, Богдан; Григоренко Олекса; Якубяк Василь, Ольга, Михайло, Осип; Мойсишин Михайло, Лізельотте; Шклярський Василь, Євгенія, Іван, Анна, Юліян, Євген, Володимир; Акименко Павло, Евфрозина; Бодак Іван, Осипа, Люся, Роман; Діяк Валентина; Гришканець Гриць; Яків Степан; Янківський Дмитро, Татяна; Лапінська Марія; Фесяк Микола, Анастазія Рисяк; Значко Іван, Анна, Стефанія, Марія; Гадзіцкий Іван; Кравченко Ігор, Катерина.

ПОВІДОМЛЕННЯ
Головної Управи Союзу Українських Воєнних Інвалідів на Еміґрації

В дні 14 квітня 1951 р. відбувся в Авґсбурзі — Німеччина ІІІ-й Делеґатський З'їзд СУВІ. У З'їзді взяло участь 16 делеґатів, в тому числі Представник Красної Централі Союзу Українських Воєнних Інвалідів в Австрії підполк. Михайло Курах. Крім делеґатів на З'їзді були присутніми представники від суспільно-громадських і політичних організацій з дорадчим голосом. На окрему увагу заслуговує приявність ген.-хор. М. Капустянського, Керманича Ресорту Військових Справ ВО УНРади разом з штабом старшин.

ІІІ-й делеґатський З'їзд привітали: ген.-хор. М. Капустянський від ВО УНРади, полк. Татарський від СУВ, д-р В. Плющ від ЦПУЕ, інж. Хороват від УСХС, д-р Ортинський від Братства кол. Вояків І УД та від ЗУАДК, підполк. М. Курах від Краєвого Представництва СУВІ в Австрії. Крім цього привітання для ІІІ-го Делеґатського З'їзду прислали: Союз Українців в Британії, Представництво на Европу Фонду Допомоги Українців Канади, Головна Команда УНГ, Т-во кол. Вояків у Бельгії, ген. М. Садовський, Комітет Українців Канади, Преосвященний Єпископ Іван Бучко, Високопреосвященний Митрополит Полікарп, Спілка Української Молоді та багато інших громадянин.

За звітний час від 1. 12. 1949 р. титулом різних вплат до каси Гол. Управи СУВІ вплинуло 24.197,29 НМ. Найбільше на цю позицію вплинуло з пожертв — 18.260,51 НМ.

За звітний час видатковано 19.306,59 НМ. На допомоги членам СУВІ видатковано 1.541,74 НМ.

Майно Головної Управи на день ревізії 10.4. 1951 р. виносило:

Готівкою в касі й банку	4.890,70 НМ
Інвентар	5.781,85 НМ
Боржники Гол. Управи	6.704,09 НМ
Разом	17.376,64 НМ

Заборгування Головна Управа СУВІ на день 10.4.1951 р. не мала жадного.

Уступаючий Управі СУВІ, яка доложила всіх зусиль для добуття відповідних засобів для допомоги членам-інвалідам, на внесок Контрольної Комісії одноголосно присутні уділили абсолюторію з признанням вкладу великої праці для добра всіх Українських Воєнних Інвалідів.

З'їзд перевів деякі зміни в статуті СУВІ, зокрема продовжив каденцію Головної Управи СУВІ на два роки.

З'їзд вибрав нову Головну Управу СУВІ в такому складі: Голова — Пор. І. Марчук, Члени Управи: Сот. І. Попович, сот. І. Гордієнко, сот. Н. Зіневич і А. Глінін. Контрольна Комісія СУВІ: Підполк. М. Курах — голова, Члени: Сот. М. Водзінський і дир. М. Дуцяк.

З'їзд пройшов у дійсно дружньо-вояцькій атмосфері.

На З'їзді схвалено окремі резолюції.

Головна Управа
Союзу Українських Воєнних Інвалідів на Еміґрації

ПРЕКРАСНА ПЛАСТОВА ІМПРЕЗА В НЮ ДЖЕРЗІ

Дінс Н. Дж. — В цій невеличкій місцевості між Ню Бронсвиком і Трентоном відбулася минулої суботи і неділі прекрасна імпреза Організації Української Молоді „Пласт", получена з традиційним „Святом Весни". Не зважаючи на химирну погоду з'їхалось около 200 пластунів з Ню Йорку, Ню Джерзі та інших місцевостей, усі в пластовому одностроях, та розтаборились пластовим звичаєм в „лісі" на фармі п. Микитки, що цілком безкоштовно віддав до розпорядження цим молодим ентузіястам природи дослівно все, що на своїй фармі мас. Між пластунами, крім сеніорів, старших пластунів і юнаків, було чимало новаків, хлопців і дівчат, що радісним гомоном наповнювали цю прекрасну околицю. Тоді, як новаки були приміщені в забудованнях на фармі, інші пластуни розтаборились на вогкій землі в лісі, влаштовуючи два табори шатер, дівочий і хлоп'ячий. Крім традиційних пластових „теренових вправ" і всіляких забав, в суботу ввечорі запалено велику традиційну ватру, получену з всіляким пластовими урочистостями та самодіяльно - художньою програмою. Патріотичну промову виголосив проф. Білостоцький. Командантом цілої зустрічі був інж. Ярослав Бойдуник, бунчужним був Юрій Ференцевич, комендантом хлоп'ячого табору — Вижницький, а дівочого — Тереса Шарко. Д-р Домбчевський, Зенон Корчинський, Ірина Любчак — головні керівники метрополітального ПЛАСТ-у — були на зустрічі. В своєму гимні пластуни співають: „...ясні, веселі в нас лиця, любимо волю і світ!" Зустріч в Дінс цілком потверджувала ці слова.

З'ЇЗД СУМА

(Закінчення зі сторони 1-шої)

ко. Під час нарад, якими проводила окремо вибрана президія з проф. Вожакієвським на чолі, обговорено працю в минулому та накреслено її дальші пляни, кристалізуючи підрочнено американсько-український характер організації. В кінцевих резолюціях, між іншим доручено нововибраній Головній Управі зробити відповідні заходи для скликання Пан-Американської Конференції Української Молоді.

У висліді з'їзду обрано нову Головну Управу СУМА, до якої увійшли: В. Омельченко, голова, В. Гладич і М. Сенишин, заст. голови, С. Івашків, секретар, М. Кушнір, культ. осв. керівник, В. Коваль, кер. преси та інформації, Р. Почтар, зовнішні зв'язки, М. Гудима, фінанси, Надія Гладишевська, жіноча референтка, Д. Штогрин, керівник Юного СУМА, М. Шміґель, фіз. культура, І. Заяць, М. Солтис, С. Покора і Стефанія Галичин — члени Управи. Крім того обрано Контрольну Комісію з І. Виником на чолі, Товариський Суд з Р. Борковським та Виховну Раду з проф. Вожакієвським на чолі.

На закінчення з'їзду відбулася в неділю ввечорі в Стайвесант Гайскул, фестиваль художньої самодіяльності Осередків СУМА, замітний багатою і різноманітною програмою. На закінчення першого дня з'їзду відбулася сумівська забава.

Хочуть Скасувати „Перші Горожанські Папери"

Вашингтон. — На конференції громадян, заінтересованих іміґраційними справами, один урядовець заявив, що у підготованім „загальним" законопроєкті сен. МекКаррана є також проєкт знесення „деклярації наміру" стати громадянином. Це є звісні кожному „перші папери", які заведено для нових громадян ще в 1795 р. Алійн К. Девані з департаменту справедливости заявив, що таких „перших паперів" вживають часто чужинці для шукання праці, хоч це не дає їм ніяких привілеїв. Використують ці папери також для одержання дозволів на різні підприємства.

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ З'ЇЗД МАТІРНОГО СОЮЗУ УКРАЇНОК

(Закінчення зі стор. 1-шої).

Войновська, Ірина Гладка, Катря Голубець, Тоня Горохович (з Канади), Мирослава Гук, Ірина Домбчевська, Олександра Животко, Анна Курило, Ярослава Кіналь, Марія Козак, Мирослава Луців, Ольга Масюкевич, Стефанія Мороз, Клявдія Олесницька, Софія Олесницька, Любов Савойка, Ганна Статникова, Марія Струтинська, Марія Туркало, Стефанія Чорпіта, Олена Шепарович, Мелания Шепарович, Ірина Шох, Олена Штогрин, Валентина Кузьмич, Анна Середа і Олена Данилишин. — До Контрольної Комісії обрані: — Теонія Кабаровська, Ольга Целевич і Іванна Білинська. На закінчення з'їзду відбулася академія для вшанування пам'яти українських жінок-мучениць.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Управа відділу 301 подає отсим до відома, що місячні збори Тов. ім. Дмитра Вітовського відбудуться 3-го червня в год. 12-ій вполудне в залі при укр. прав. церкві, 2250 В. Кортез вул. Проситься членів прийти громадно. — В. Івашук, предс.; М. Савчин, фін. секр.; І. Клебан, рек. секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Від. 189 ім. С. Петлюри повідомляє, що місячні сходини членів відбудуться в суботу, 2. червня, в год. 5. попол., в Укр. Клюбі при 1938-40 Джермантавн вул. Секретар Відділу буде приймати вкладки вже і на червень від год. 4. попол. Управа Відділу пригадує членам, що членські вкладки є платні з початком кожного місяця.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА"

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 16. березня 1951 р. помер у 59. році життя в Ембридж, Па.
СТЕПАН ГОМЗЯК,
член від. 276 У. Н. Союзу.
Покійний походив зі села Хацків, пов. Турка, Галичина і був прикладним членом і громадянином.
Поховано Його 18. березня з укр. прав. церкви св. Володимира на Economy Cemetary. — В. И. П.! І. Білик, секр.

Дня 19. травня 1951 р. померла по довгій недузі
МАРІЯ ДИКА,
членкиця від. 338 У. Н. Союзу в Монесен, Па.
Покійна полишила в смутку мужа Йосифа, брата Миколу, 3. синів: Володимира, Івана і Андрія та 3 дочки: Марію, Анну і Ольгу.
Похорон відбувся у вівторок, 22. травня з укр. прав. церкви св. О. Николая. — В. Ї П.! Н. Куць, секр.

Дня 22. травня 1951 р. помер член від. 155 У. Н. Союзу в Перт Амбой, Н. Дж.,
ПЕТРО КАНАН.
Покійний полишив у смутку сина Самуеля, 3 замужні дочки: Мурайка, Гвас, Станкай, 6 внуків і 6 правнуків. Поховано Його 24. травня на цвинтарі св. Гертруди в Рагвей, Н. Дж.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Бр. св. Василія, від. 168, подає до відома, що піврічний мітінг відбудеться в неділю, 3. червня, в год. 2:30 пополудні, в У. Н. Домі, 760 Стейт Стр. Проситься членів прибути на мітінг, на якім буде піврічне звідомлення уряду і контр. комісії, а теж будуть роздавані чеки дивіденди. Також пригадується довгуючим членам, що коли вони не сплатять своїх довгів, будуть суспендовані. — За уряд: Г. Дачишин, предс.; С. Косминка, кас.; Г. Вабич, секр.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. — Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 2. червня, в год. 6. попол. Просимо членів прибути точно на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. — Уряд.

ТАРЗАН, ч. 2601. Пошукування за Яною триває далі.

„Це місце виглядає спорожнілим" — сказав Ґрідлі. „Не дури себе" — сказав Тор. „Нас помітять, як тільки ми залишимо драговину.

„Добре, але ж ми тут. Що нам тепер робити?" — замітив збентежений Ґрідлі.

„При допомозі твоєї гремучої палиці нам може вдатися знайти Яну, або ж помститися, якщо її тут нема" — сказав Тор.

„Задля Яни пожертвую щось більше ніж амуніцію" — сказав Ґрідлі. — „Ходімо!" За ними холодно слідкували очі ящірки, сховані в густих кущах.